

Wass Albert: Mese a kék hegyekről

A nagy irtásról, ahova az őzek hajnalonként legelni kijártak, messzire elláthatott a szem. Széles nagy völgyek, hullámos dombhátak fölött távoli hegyekig. Kékek voltak ott messze azok a hegyek, szépségesen kékek. És a fiatal őzek, kik éppen látni tanulták a világot, megkérdezték mindig anyjukat:

Miért kékek ott túl azok a hegyek?

És az özanyák emlékezet óta, mindig ugyanazt felelték ilyenkor:

Mert ott nincs farkas és nincs róka. Nincsenek kutyák és nincsenek gonosz emberek. Csak békesség van ott, nyugalom és csönd. Csupa lóhere nő a réteken, és soha sincsen tél. Szél nem jár arra, és a lomb nem hervad el. Nincsen hó, fagy, csupán jó meleg, nap nap után. Azért olyan kékek azok a hegyek.

Akkor miért nem megyünk oda? kérdezte meg erre valamennyi kis őz emlékezet óta, aki csak ott nőtt föl a nagy irtáson.

És valamennyi özanya, aki valaha is fiaikat nevelt, ezt felelte erre:

Nem lehet, fiacskám. Nem lehet.

És sóhajtott hozzá, vágyakozó szomorúsággal, ahogy csak özanyák tudnak sóhajtani.

Az őzfiak legnagyobb része nem kérdezősködött tovább.

Belenyugodtak abba, hogy nem lehet. Őzek voltak, és az őzek sorsa belenyugodni a változatlanba. De minden esztendőben akadt egy-egy a nagy irtás őzfiái között, aki tovább nyújtogatta vékonyka nyakát, meresztgette kíváncsi két szemét a kék hegyek felé, és tovább kérdezett.

Miért nem lehet?

Ilyenkor az özanya, kinek ilyen kíváncsi fiacskája volt, megbotránkozva csapta hátra a füleit, úgy mondta:

Nem lehet, mert nem lehet!

És dobbantott is hozzá a lábával, ahogy haragos özanyák szoktak. Olyan őzfiú, aki ebbe se nyugodott bele, egy ha akadt csak minden esztendőben. Aki megkérdezte:

Akkor honnan tudni, hogy mi van ott? Ha nem lehet oda menni és megnézni?

Az özanya, akit ez a kérdés ért, elkomolyodva és nagyon titokzatos képpel ennyit felelt csupán:

Onnan jöttek volt az őseink. Valamikor nagyon-nagyon régen. Többet aztán nem mondott egy szót sem. Ha pedig a fiacskája ebbe se nyugodott bele, és tovább merészelt kérdezősködni, úgy meglökte, hogy menten belesuppant egy tüskés szederbokorba, és alaposan összeszurkálta magát benne. Többet aztán nem kérdezősködött senki a kék hegyek felől álló esztendőig. Csak bámulták az őzek hajnalonként álmodó nagy szemekkel a távoli kék meseföldet, mely csupa édes levelű lóherét terem, ahol nincsen farkas és nincsen róka, nincsenek kutyák és gonosz emberek, nincsen szél, és nem hull le a lomb. Télen, amikor zúgó fürgeteg kavarta a havat, dideregve húzódtak össze fagyos vackukon az irtás őzei, és álmodtak a messzi kék hegyekről. Szemüket lehunyták, hogy ne lássák maguk körül a jeges szürkeséget, és gondolatban ott legeltek az örök-napfényes lóheremezőkön, ahol nincsen tél soha, nem fáznak és nem éheznek az őzek.

Így volt ez, mióta csak őzek éltek az erdőben, és nem változott azóta se semmi.

Csak éppen egyszer. Egyszer történt valami.

Egy fiatal őzbak, egyike azoknak, akik nem nyugosznak bele, elhatározta, hogy megkeresi az utat, mely visszavezet a messzi kék hegyekhez.

Kerek esztendően át készült a nagy útra. Edzette magát. Nagyokat szaladt meredek hegyoldalakon.

Árkokat ugrott. Erősítette izmait. Tervét nem árulta el senkinek, csak játszótársának, egy másik fiatal őznek. Mikor eljött a tél, és vacogva kaparták együtt a havat élelem után, biztatva mondogatta:

Meglelem az utat, biztosan meglelem, és visszajövök érted. Nem fáznak többet és nem éhezünk többet. Napos lóheréseken legelünk örökké.

Ha farkas elől bújtak, vagy csahos vadászkutyák kergették őket, így bátorította remegő kis társát:

Ne félj, ott nem lesz több veszedelem. Ott nincsen farkas és nincsenek kutyák. Megkeresem az utat,

meg én, és visszajövök érted! Eltelt a tél. Izmos fiatal bak lett belőle. Szürke ruháját levedlette, agancsa is kinőtt. Aztán egy szép, harmatos nyári hajnalon így szólt társához, a karcsú kis özsutáéhoz:

Most elindulok. Várj reám, mert visszajövök érted, és elviszlek magammal azokba a szép kék hegyekbe, ahol örök a csönd és a nyugalom, nincsen szél és nincs veszedelem, és nem hull le a lomb soha.

Azzal elindult. Ment, ment, szemközt a kék hegyekkel. Völgybe le, dombra fel. Ment, mendegélt réteken, mezőkön át. Patakokon és gerinceken át, ment, ment.

Egy szép napon egy nagy folyóhoz ért. Ahogy ott állt és nézdegélt, meglátott a folyó partján egy vadmacskát. Hevert a napon és ásított. Jó napot köszönt illedelmesen a fiatal őzbak, hol lehet átmenni ezen a nagy vízen?

A vadmacska ránézett és csodálkozott.

A vízen? Ott lentebb, a fákon túl. De miért akarsz átmenni?

A kék hegyekhez megyek felelte büszkén az őzbak.

A kék hegyekhez? bámult rá a vadmacska. Melyik kék hegyekhez?

Hát van belőlük több is? ütődött meg az őzbak.

Minden hegy kék felelte a macska, és ásított.

Tévedsz rázta meg az őzbak a fejét, amelyiken én lakom, az nyáron zöld és télen fehér!

Igazán? álmétkodott a vadmacska. Azt hittem, hogy csak nálunk van ez így!

Azzal nyújtózott és újra ásított.

Az őzbak megkerülte a fákat, és meglelte a gázlót. Átkelt a folyón. Néhány napra rá a hegyek lábánál volt. Felnézett rájuk, és a szíve boldogan vert.

Itt vagyok hát végre! Ugye, hogy megleltem az utat?

Lent zöld volt a hegy, nem kék. Éppen olyan zöld, mint odahaza. Bükkfák voltak rajta, és tisztások. De fönt, egészen fönt kék volt igazán! Elindult hát fölfelé.

A tisztásokon fű nőtt, rendes fű. Elvértve akadt lóhere is közte. Nem baj, gondolta magában, ha nem is tiszta lóhere az egész, ahogy anyánk mondta. Fontos, hogy nincs tél és nincs veszedelem.

Tetszett a hely. Szépek voltak az erdők, és a tisztások is szépek. A forrásoknak jó vize volt.

Kiválasztott hát egy szép helyet magának, és ott megtelepedett. Evett, ivott, hevert.

Jól kipihenem magam határozta el, aztán visszamegyek, és elhozom őt is. És mindenkit, aki jönni akar!

Boldog volt. Szeretett volna belekiáltani a világba: megleltem az utat a kék hegyekhez! Nincs többé tél! Nincs többé éhezés, fázás! Nincs több veszedelem!

Evett, ivott, pihent. Gyönyörködött a beteljesült álomban. Az idő telt. Egy este aztán elhatározta: Holnap elindulok vissza.

Azon az estén hűvös szél indult. Éjfél körül megeredt az eső. Reggel is esett.

Megvárom, míg kitisztul gondolta.

Várt. Az eső esett. Nyirkos ködrongyok fityegtek a fákon. Szürke volt az ég, szürke volt a föld.

Barátságatlan szél süvített az erdőn. Vizes volt minden és hideg.

A fiatal őzbak elszomorodott kissé.

Úgy látszik, itt is van eső. Nem baj vigasztalta magát, de nincsen tél és nincsen veszedelem. Ez a fontos.

Néhány napig esett, aztán egy éjszaka megfordult a szél. Csípősen füttyült a fák tetején, és az égen megjelentek a csillagok.

Napsütés lesz megint! örvendezett a fiatal őzbak. Reggel megmelegszen és indulok!

Hajnalra valóban kisütött a nap. De a fű recsegett, amikor kilépett a tisztásra. Fehér volt és furcsán recsegett.

Döbbenve hajolt le a fűhöz és megszagolta.

Dér suttogta. Dér!

És ahogy fölemelte a fejét, meglátott egy nyírfát és a nyírfán néhány sárga levelet. Sokáig állt ott mozdulatlanul, és a sárga leveleket nézte. Hirtelen tompa ütés érte a lábát, és fülébe csattant egy puskalövés. Egyetlen ugrással a sűrűben volt, és rohant fölfelé. Háta mögött éles hangon csaholt

egy kutya. Futott, menekült riadt rémülettel. Aztán valahol messze, bent az erdő sűrűjében megállt. Nézte a lábát. Vérzett. Éles fájdalom szaggatta a sebet. Lehajtott fejjel, sokáig állt ott. Aztán lassan, bicegve lement a patakhoz, belegázolt a vízbe, és sokáig, sokáig állt ott. A kutya már nem csaholt többé. Mélységes csönd ült az erdőn.

Később kisántikált a patakból, bevánszorgott a sűrű szedresbe és lefeküdt. Napokig feküdt ott mozdulatlanul. Mikor az éhség lábra állította, bicegett. Evett, ivott, újra lefeküdt. Napokig, napokig. Közben megsárgultak körülötte a fák, és szellőjáráskor levelek hullottak. Nagy veres foltok lepték el a szedrest is, mintha valami láthatatlan óriás váltott volna keresztül az erdőn.

Mire begyógyult a seb, már hószága volt a szélnek. Kopasz gallyakat zörgettek a fák. Hegyek tetejét hasukkal súrolták a lompos, vándorló felhők.

Lassan megindult lefelé. Mire a sűrűből kiért, szállingózni kezdett a hó is. A szálasban lihegve rohant el mellette egy idegen őz.

Fuss! Menekülj! kiáltott oda rémült lihegéssel. A túlsó patakban farkasok járnak!

Egy jó darabig együtt futottak, aztán egy gerincen az idegen őz megállt. Nem láttalak még erre.

Hova való vagy?

Messzire felelte a fiatal őz bak lihegve.

Szeme keresve nézett a távolba, és lám, völgyek és dombok szürke hullámain túl egyszerre meglátta az otthoni hegyek halvány körvonalait.

Onnan jöttem mondta, és orrával a messzi hegyek felé bökött. A kék hegyekből? döbönt reá az idegen őz.

Megütődve hallotta a kérdést, és ahogy újra oda nézett, valóban kékek voltak a hegyek ott messze.

Az otthoni hegyek. Kékek!

Onnan bólintott elszorult szívvel.

Az nem lehet rázta meg a fejét határozottan a másik, ott nincsenek őzek. Valamikor az őseink jöttek onnan. Ott nincs farkas és nincs róka. Nincsenek kutyák és nincsenek gonosz emberek. Örök a békesség, a nyugalom és a csönd. Csupa lóhere terem a réteken, és soha sincsen tél. Szél nem jár arra, és lomb nem hervad el. Azért olyan kékek azok a hegyek. Hazudsz, ha azt mondod, hogy onnan jöttél!

Azzal megvetőleg elfordult tőle és elment. Vissza se nézett.

A fiatal bak még állt egy darabig, és bámult, bámult, döbbenve a távolban ködlő kék hegyek felé. És egyszerre valami mérhetetlen nagy vágy fogta el, valami fájdalmas és szomorú vágyakozás a régi irtás után, az ismerős szálasok, meghitt tisztások, védelmező sűrűségek után. A patak után, melynek fodros tükrében először nézegette növekvő agancsát, a sűrű lombú kis fenyő után, melynek védelmében meghúzódni jó volt.

És lassan, bicegve, lehajtott fejjel elindult a kék hegyek felé.

A hó akkor még sűrűbben hullott. Mire az erdő aljára ért, már fehér takaró fődte a mezőket is, míg szeme ellátott, és a puha fehér hópelyhek percek alatt elfödtek a nyomát is, mintha csak arra se járt volna soha.

Fagyos tél volt, mire hazaért. Éhes őzek kaparták fázva a havat. Bicegve, lassan haladt az irtáson fölfelé. Borzolt volt és sovány. A kis őzsuta messziről meglátta, és örömtől csillogó szemekkel rohant elébe a havon keresztül.

Hát megtaláltad? Hát igazán visszajöttél értem? Ugye, indulunk máris! Olyan rossz itt! Hideg van, és nincs mit enni! Ugye, elviszel innen az örök napsütésbe, lóherés rétekre, ugye elviszel?

Az őz bak megállt. Visszanézett a messzi kék hegyekre, és lehajtotta fejét.

Anyánknak igaza volt mondta halkán, nem lehet oda menni.

Így volt.

És havazott.

(Forrás: Ismeretlen)